

Alþingi
Erindi nr. P 128/153/
komudagur 6.3.2003

Jakob R. Möller, hrl.
Efstaleiti 5
103 Reykjavík

Reykjavík,
5. marz 2003

Alþingi
-allsherjarnefnd-
Nefndasvið
Austurstræti 8-10
Reykjavík

Umsögn formanns laganefndar LMFÍ um frumvarp til laga um breytingu á lögmannalögum nr. 77/1998; þskj. 975 – 612. mál.

Frumvarp þetta var lagt fram þann 17. febrúar 2003, fyrir því var mælt mánudaginn 3. marz og 1. umræðu lauk þriðjudaginn 4. marz og fór frumvarpið þá til háttvirtrar allsherjarnefndar. Í stað þess að senda frumvarpið til umsagnar til aðila utan þings eins og t.d. LÖGMANNAFÉLAGS ÍSLANDS, Dómarafélags Íslands og Réttarfarsnefndar, auk hagsmunaðila eins og Háskóla Íslands, Háskólans í Reykjavík og Viðskiptaháskólans á Bifröst, er sá kostur valinn að boða einhverja umsagnaraðila á fund háttvirtrar allsherjarnefndar þegar föstudaginn 7. marz.

Fundarboð barst LÖGMANNAFÉLAGI ÍSLANDS í hádeginu í dag, miðvikudaginn 5. marz. Vegna þessa örskamma frests hefur ekki gefizt tækifæri til þess að kalla saman fund í laganefnd. Var því brugðið á það ráð, að formaður nefndarinnar tæki saman stutta umsögn um frumvarpið, að höfðu samráði við formann félagsins, Gunnar Jónsson, hrl., sem koma mun á fund háttvirtrar allsherjarnefndar.

Vafalaust er ástæða til þess að endurskoða lög um lögmennt í ljósi fenginnar reynslu, þótt skammvinn sé og eru þá efni til þess að endurskoða mun fleiri þætti en gert er í ofangreindu frumvarpi, svo sem ætlunin mun hafa verið. Eins og laganefnd LMFÍ hefur iðulega bent á, er heldur óheppilegur sá háttur að endurskoða smáhluta löggjafar í einu fremur en að heildarendurskoðun fari fram. Viðurkenna verður, að endurskoðun að litlu leyti getur átt fullan rétt á sér, ef brýn atvik valda. Hins vegar verður ekki séð að þannig hátti hér til eða ástæða sé til þess að skipta endurskoðun á lögmannalögum í marga áfanga. Í því sambandi má sérstaklega benda á að sá háttur sem hér er á hafður kemur í veg fyrir að Lögmannafélagi Íslands gefist kostur á að kynna frumvarpið fyrir félagsmönnum, svo sem ávallt hefur tíðkast við breytingar á lögum um lögmennt.

Frumvarpið skiptist í reynd í tvo þætti. Annarsvegar er aðlögun að tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins nr. 98/5 frá 16. febrúar 1998, en fyrirvari Íslands við tilskipunina mun hafa fallið úr gildi þann 1. marz síðastliðinn, hinsvegar er breyting á skilyrði til þess að öðlast réttindi til málflyttings fyrir héraðsdómi, sem er í 6. gr. laganna.¹

¹ (Innan sviga má geta þess, að einnig er meiningarlaus breyting á 1. gr. laganna, sem felst í því að breyta orðalagi gildissviðs laganna án þess að séð verði að það hafi í för með sér efnislegar breytingar.)

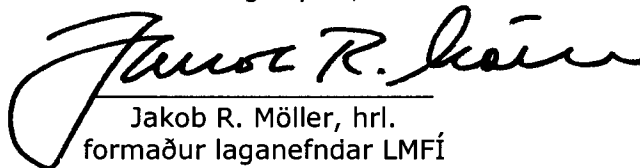
Breytingin á 6. gr. felst í því, að niður verði felld það skilyrði að sá sem öðlast vill lögmannsréttindi skuli hafa lokið embættisprófi í lögfræði við Háskóla Íslands. Í stað þess komi: *“hefur lokið fullnaðarnámi í lögfræði með embættis- eða meistaraþrófi frá lagadeild háskóla sem viðurkenndur er hér á landi samkvæmt lögum um háskóla.”*

Alkunna er, að fleiri háskólar en Háskóli Íslands hafa nú tekið upp kennslu í lögfræði, og enn fleiri hyggjast gera það. Ekki þarf að vekja athygli háttvirtrar allsherjarnefndar á þeirri nauðsyn sem almenningi og réttarríkinu er á því, að vel sé vandað til krafna sem gerðar eru til þeirra sem flytja mál borgaranna fyrir dómstólum og hljóta þær að endurspeglu kröfur sem gerðar eru til þeirra sem með dómsvaldið fara.

Að undanfögnu hefur nokkuð verið fjallað um þessa breytingartillögu á síðum Morgunblaðsins. Athygli vekur, að þar hafa m.a. tekið þátt fjórir virtir lögmennt í þessari tímaröð: Jón Steinar Gunnlaugsson, hrl., Sigurmar K. Albertsson, hrl., Vilhjálmur H. Vilhjálmsson, hrl. og Ragnar H. Hall, hrl. Hinir þrír síðarnefndu hafa allir varað við því, að hafa þann hátt á, sem fyrirhugaður er með þeirri breytingu á 6. gr., sem frumvarpið gerir ráð fyrir. Hafa þeir bent á, að nauðsynlegt sé að skilgreina fyrst það námsefni, sem væntanlegir lögmennt þurfi að hafa numið og að einhverju leyti í hve miklum mæli. Með því er í raun sagt að ekki nægi að lögin kveði á um að væntanlegir lögmennt hafi lokið “fullnaðarnámi í lögfræði” heldur verði og að skilgreina í hverju það sé fólgið og hvernig metið verði hvort þeim skilyrðum sé fullnægt.

Af þessum ástæðum eru formaður LMFÍ og formaður laganefndar félagsins sammála um, að leggja til að háttvirt allsherjarnefnd beini því til dóms- og menntamálaráðherra að láta frekari undirbúningsvinnu fara fram áður en breytingar verði gerðar á menntunarskilyrðum til þess að öðlast rétt til málflutnings.

Virðingarfyllst,

Jakob R. Möller, hrl.
formaður laganefndar LMFÍ